

Notitie investeringsplanning

Aan: Gemeenteraad van Woerden
Via: Auditcommissie
Van: Portefeuillehouder A. Bolderdijk
Steller: P.J. Vonk BEc (strategisch adviseur/aanvoerder opgaveteam P&C)
Datum: 28 januari 2020
Onderwerp: Notitie investeringsplanning

Inleiding

De gemeenteraad heeft de adviezen uit het Deloitte-rapport 'Financiële gezondheid van de gemeente Woerden' overgenomen als kader voor de begroting 2020-2023. Verder is eerder bepaald dat deze opgenomen moet worden in de nota Financiële Sturing.

Bij de begrotingsbehandeling 2020-2023 is een "notitie investeringsplanning" aangekondigd. In de **Lange Termijn Agenda** is gepland dat de notitie investeringsplanning medio januari aan de raad zal worden aangeboden. Door middel van deze notitie wordt hieraan invulling gegeven.

Wij beseffen dat de informatie in deze notitie financieel van aard is en het derhalve niet voor iedereen snel toegankelijk is. Zoals bij de begroting gebruikelijk is, bieden wij daarom ook nu aan om deze notitie mondeling toe te lichten.

Opbouw

De notitie is in verband met de leesbaarheid opgebouwd vanuit de volgende modules:

- A. *Actualisering investeringsplanning 2020-2023*
- B. *Taakstelling opschuiven investeringen 2020-2023*
- C. *Indicatie schuldquote tot en met 2030*
- D. *Relatie strategische heroriëntatie*
- E. *Investeringspauze 2020*

Ad A – actualisering investeringsplanning 2020-2023:

In de begroting 2020-2023 hebben wij (zie blz. 94) toegezegd dat wij samen met de organisatie de investeringsplanning (vervangingsinvesteringen en investeringen bestaand beleid) op realiteitsgehalte zouden toetsen en de resultaten hiervan zullen doorrekenen in een geactualiseerde meerjarige schuldquote. In onderstaande tabel zijn de resultaten hiervan weergegeven. Dit is een samenvatting van de bijlage "actualisering planning vervangingen". In deze investeringsplanning zijn de verschuivingen (groene regels) weergegeven. Hieruit blijkt dat ten opzichte van de investeringsplanning uit de begroting 10% aan investeringen is verschoven. Deze bijlage vorm tevens de basis voor het raadsvoorstel de investeringsbedragen 2020 te autoriseren.

Resultaat actualisatie investeringsplanning (begroting 2020-2023 is financieel vertrekpunt):

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Investeringsplanning was	15.981.250	17.788.000	23.795.500	11.567.650
Investeringsplanning wordt	14.437.000	15.026.000	21.326.750	17.575.350
Saldo uit t.g.v. actualisatie planning	1.544.250	2.762.000	2.468.750	-6.007.700
Mutatie schuldquote tov voorgaand jr	-1,19%	-2,12%	-1,90%	4,62%
Gevolgen in schuldquote cumulatief	-1,19%	-3,31%	-5,21%	-0,59%

- = lagere schuldquote

Samenvatting/opbouw nieuwe investeringsplanning 2020-2023:

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
ICT (telefoons/computers etc)	190.500	380.000	764.750	125.950
Software-pakketten	0	150.000	0	0
Landmeetkundige app	0	35.000	0	0
IBOR (excl rioleringen)	7.969.000	9.415.000	8.692.000	8.692.000
IBOR (rioleringen)	3.512.500	2.005.000	2.005.000	2.005.000
Buitensport (sportvelden)	305.000	65.000	820.000	752.400
Binnensport (sporthallen/gymzalen)	0	240.000	0	0
Tractie (wagenpark en machines)	100.000	481.000	70.000	0
Scholen obv scholenplan	2.100.000	1.100.000	2.000.000	0
Afval en Reiniging	260.000	180.000	0	0
Ongelijkvloerse kruising Steinhagenseweg	0	975.000	975.000	0
Brug	0	0	6.000.000	6.000.000
Totaal geplande investeringen wordt	14.437.000	15.026.000	21.326.750	17.575.350

Duiding:

- Hoewel alle vervangingsinvesteringen planmatig zijn getoetst, kan worden geconstateerd dat de grootste impact op de verschuivingen in 2023 wordt veroorzaakt door de spreiding in de tijd van enkele investeringen (de brug over de Rijn, de ongelijkvloerse kruising en de onderwijshuisvesting).
- Uit de tweede tabel wordt zichtbaar welke investeringen het grootste aandeel vormen in het volume van de geplande investeringen.

De conclusie is dat het verschuiven in totaal een beperkt effect heeft op de meerjarige schuldquote.

Ad B: Taakstelling opschuiven investeringen (kapitaallasten)

Deze tabel heeft een relatie met onderdeel A en geeft in kapitaallasten de jaarlijkse effecten weer.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Kapitaallasten moeten worden		548.080	1.522.710	2.674.313	3.405.662
Kapitaallasten worden na verschuiving/nieuwe planning		591.111	1.480.078	2.659.557	3.483.119
Nog te realiseren	-50.000	-43.031	42.632	14.756	-77.457

In de begroting is (blz. 6) een dekkingsplan openomen. In dit dekkingsplan wordt voorzien in een bezuiniging door het opschuiven van investeringen. In bovenstaande tabel is zichtbaar gemaakt wat de resultaten voor de kapitaallasten in de begroting. Er rest thans nog een beperkt bedrag.

Conclusie: de taakstellingen worden voor het grootste deel gehaald. Wij verwachten dat het restant wordt opgelost door de onderuitputting in de jaren.

Ad C: Indicatie schuldquote tot en met 2030

De nadrukkelijke wens van de raad is om zicht te hebben in de ontwikkeling van de schuldquote voor een langere termijn (doortrekken naar tien jaar). In onderstaande tabel hebben wij deze ontwikkeling weergegeven. Om dit te kunnen realiseren hebben wij een aantal aannames gedaan:

- ✓ Voor de investeringen voor IBOR en rioleringen is het investeringsniveau van 2023 aangehouden, zoals bij de Taskforces reeds werd aangegeven.
- ✓ Voor de onderwijshuisvesting is op basis van het scholenplan een planning gemaakt.
- ✓ Wij hebben de totale staat van activa beoordeeld op een restant levensduur van 10 jaar of langer. Voor investeringen met een kortere levensduur wordt uitgegaan dat de afschrijvingen gebruikt moeten worden voor de vervanging (vorm even ideaalcomplex).
- ✓ Voor de (netto) toename van de investeringen is er – zoals bij de begroting 2020-2023 ook is toegepast – vanuit gegaan dat deze moeten worden gefinancierd met langlopend leningen.
- ✓ Voor wat betreft de huidige lening portefeuille is er vanuit gegaan dat de aflossingen weer met nieuwe leningen worden geherfinancierd.

Tabel doortrekken investeringen bestaand beleid (tot en met 2030):

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
IBOR (excl rioleringen)	8.692.000	8.692.000	8.692.000	8.692.000	8.692.000	8.692.000	8.692.000
IBOR (rioleringen)	2.005.000	2.005.000	2.005.000	2.005.000	2.005.000	2.005.000	2.005.000
Scholen obv scholenplan	5.700.000	5.100.000	3.000.000	1.600.000	6.330.000	3.300.000	2.000.000
Afschrijvingen langlopende investeringen	-9.195.957	-9.195.957	-9.195.957	-9.195.957	-9.195.957	-9.195.957	-9.195.957
Afschrijvingen nieuwe investeringen IBOR	0	-347.680	-695.360	-1.043.040	-1.390.720	-1.738.400	-2.086.080
Afschrijvingen nieuwe investeringen Riool	0	-50.125	-100.250	-150.375	-200.500	-250.625	-300.750
Afschrijvingen nieuwe investeringen scholen	0	-135.714	-257.143	-328.571	-366.667	-517.381	-595.952
Totaal mutaties schuldquote 2024-2030	7.201.043	6.067.524	3.448.290	1.579.057	5.873.157	2.294.637	518.261
Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Gevolgen in schuldquote	5,54%	4,67%	2,65%	1,21%	4,52%	1,77%	0,40%
Gevolgen in schuldquote cumulatief	5,54%	10,21%	12,86%	14,07%	18,59%	20,36%	20,76%

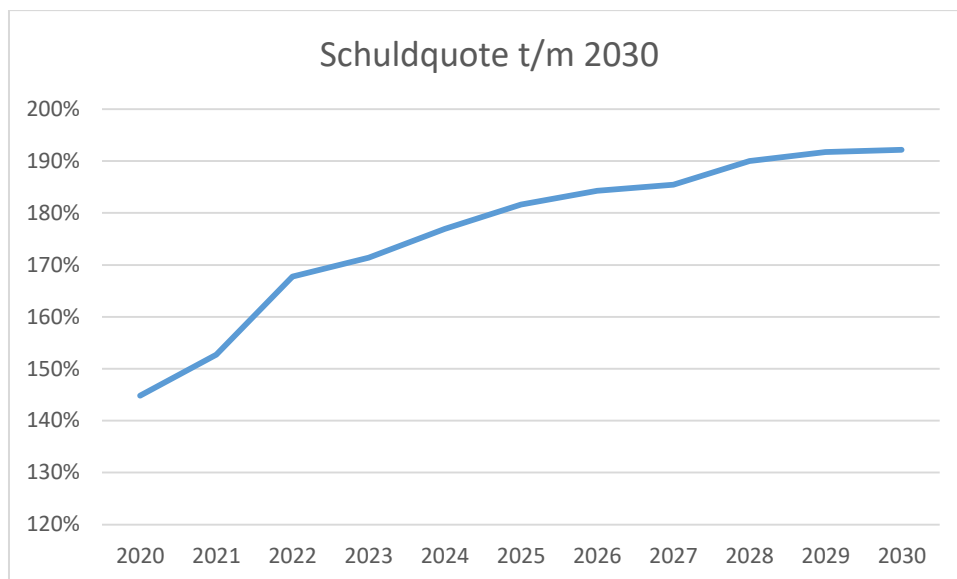
Toelichting:

Gezien het aandeel in het volume aan investeringen zijn de investeringen voor IBOR, rioleringen en scholen doorgetrokken tot en met 2030 (zie ook aanname hierboven). De overige vervangingsinvesteringen hebben – vanwege het beperkte volume - veel minder impact op het meerjarig verloop van de schuldquote. Naast het doen van uitgaven voor de investeringen staan uiteraard de afschrijvingen. In technische termen gesproken hebben de afschrijvingen een positief effect op de schuldquote (zijn wel lasten in de exploitatie/begroting, maar zijn geen uitgaven in de zin van cashflow/liquiditeit). Aan de hand van een simpel voorbeeld wordt dit wellicht wat duidelijker. Als je een vrachtwagen koopt dan is de aanschaf zelf een uitgaaf/betaling, de afschrijving in de volgende jaren echter zijn dan geen uitgaven.

Resumerend: de indicatie van de schuldquote (exclusief grondexploitaties) tot en met 2030:

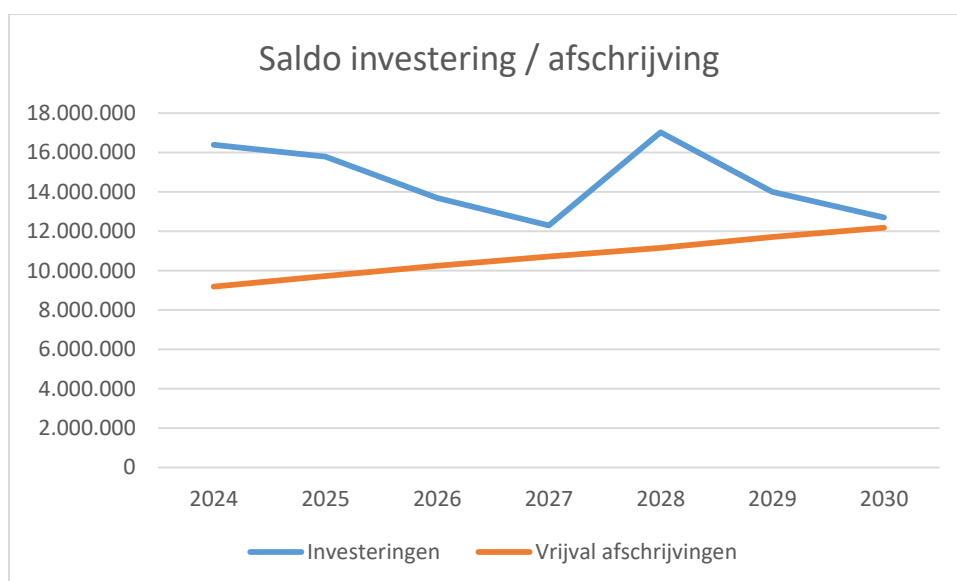
Omschrijving	Begr 2020-2024	Mut nwe plan	Mut va 2024	Wordt
Schuldquote 2020	146%	-1%	0%	145%
Schuldquote 2021	156%	-2%	0%	153%
Schuldquote 2022	173%	-2%	0%	168%
Schuldquote 2023	172%	5%	0%	171%
Schuldquote 2024	172%		6%	177%
Schuldquote 2025	172%		5%	182%
Schuldquote 2026	172%		3%	184%
Schuldquote 2027	172%		1%	186%
Schuldquote 2028	172%		5%	190%
Schuldquote 2029	172%		2%	192%
Schuldquote 2030	172%		0%	192%

Schuldquote tot en met 2030 in grafiekvorm

In de tabel "indicatie van de schuldquote" (blz. 3 onderaan) zijn alle mutaties, zowel van de investeringsplanning zelf (zie punt A) als het doortrekken van de investeringen, in één tabel vervat. Hieruit is zichtbaar dat op basis van de huidige inzichten en de in de begroting 2020-2023 voorziene vervangingsinvesteringen de schuldquote oploopt van 172% ultimo 2023 naar 192% in 2030 ondanks dat het gemiddelde van de investeringen zich tussen de 15 en 20 miljoen euro beweegt (zie genoemd rapport). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het investeringsvolume groter is dan het totaal aan afschrijvingen. Dit komt vooral doordat IBOR investeringen in het verleden zijn gedekt uit grondexploitaties en/of reserves.

Bij deze tabel moet worden aangetekend dat de stijging voor IBOR/rioleringen, zoals bij de coalitievorming is voorzien (elk jaar is voor IBOR 8 miljoen nodig) hierin tot en met 2030 is opgenomen. Dit bedrag is ook na 2030 nodig. Overigens tekent de lijn zich af dat - bij ongewijzigd beleid - de stijging van de schuldquote afvlakt en verwacht mag worden dat deze daarna niet (veel) meer zal stijgen, omdat dan de jaarlijkse investeringen steeds meer uit door afschrijving vrijgekomen middelen kan worden gefinancierd. Zie hiervoor onderstaande grafiek, waarin het verloop is te zien en zichtbaar wordt dat de investeringen en afschrijvingen qua bedragen naar elkaar toelopen.

Om de schuldquote te verlagen zou – naast beleidsinhoudelijke keuzes – gedacht kunnen worden aan het creëren van een positieve cashflow door een jaarlijks positief begrotingsresultaat, het verkopen van gemeentelijke gebouwen (zal wellicht geen invloed op het exploitatieresultaat hebben, maar wel op de schuldquote als zodanig).

Tenslotte is het team financiën bezig met een strategische investeringsplanning voor niet vervangingsinvesteringen/bestaande investeringen op de lange termijn. Denk daarbij aan investeringen op het gebied van ruimtelijke ordening, woningbouw en verkeer/vervoer (bovenwijkse voorzieningen). Zoals afgesproken worden voorstellen in dit kader voorzien van de gevolgen voor de schuldquote en zitten dus niet in deze tabel.

Ad D relatie strategische heroriëntatie

Zoals uit bovenstaande tabellen blijkt, leidt de actualisatieslag tot een aanpassing van de schuldquote en zijn er – om te komen tot een substantiële verlaging van de schuldquote – fundamentele beleidskeuzes nodig, die een positieve doorwerking hebben in de schuldquote.

Bij de strategische heroriëntatie derhalve zal de schuldquote en de wens om deze tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen aan de orde komen/worden geagendeerd.

Ad E investeringspauze 2020:

Met uitzondering voor een aantal investeringen op het gebied van de openbare ruimte is voor de rest van de kredieten een “pauze” ingesteld, dat wil zeggen dat er voor de investeringen nog geen autorisatie is gegeven. Om de voorbereidende werkzaamheden niet verder te stagneren is het wenselijk de kredieten voor het kalenderjaar 2020 te autoriseren. In het raadsvoorstel zal hiertoe een voorstel worden gedaan.

Tot slot:

Het moge duidelijk zijn dat onder deze notitie investeringsplannen grote en complexe berekeningen liggen. Vanwege belang van de schuldquote met betrekking tot de kaderstelling, sturing en financieel bewustzijn is het derhalve evident dat de berekeningen betrouwbaar zijn, uiteraard in het besef dat hoe verder in de tijd, hoe indicatiever en dus minder “hard” de planning en bedragen zijn. Naast een inhoudelijke interne controle (4ogenprincipe) hebben wij de opstellers van het rapport “Financiële gezondheid van de gemeente Woerden” gevraagd om kritisch mee te lezen en de bestanden te controleren.

Portefeuillehouder financiën

A. Bolderdijk